

Bruxelles, 28. studenoga 2024.
(OR. en)

16343/24

LIMITE

JAI 1782

NAPOMENA O TOČKI „A”

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	15932/24, 16319/24
Predmet:	Strateške smjernice za zakonodavno i operativno planiranje u području slobode, sigurnosti i pravde – odobrenje

1. Odbor stalnih predstavnika 27. studenoga 2024. postigao je dogovor o Nacrtu strateških smjernica za zakonodavno i operativno planiranje u području slobode, sigurnosti i pravde, kako je naveden u Prilogu.
2. Vijeće (pravosuđe i unutarnji poslovi, 12. prosinca 2024.) poziva se da odobri te strateške smjernice.

Nacrt strateških smjernica
za zakonodavno i operativno planiranje u području slobode, sigurnosti i pravde

Strateške smjernice predviđene Ugovorom važan su instrument za oblikovanje smjera politike EU-a u području slobode, sigurnosti i pravde.

U Strateškom programu navode se smjernice i poziva institucije EU-a da provedu prioritete u sljedećem zakonodavnom ciklusu, poštujući pritom raspodjelu ovlasti među institucijama utvrđenu u Ugovorima i načela dodjeljivanja, supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Kako je sadržano u članku 2. UEU-a, Europska unija temelji se na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući i prava pripadnika manjina. Poštovanje vladavine prava, temeljnih prava sadržanih u Povelji o temeljnim pravima i demokratskih vrijednosti, kao i poštovanje sudske prakse Suda i dalje će biti temeljno načelo za funkcioniranje područja slobode, sigurnosti i pravde.

Europska unija predstavlja područje slobode, sigurnosti i pravde s poštovanjem temeljnih prava i različitih pravnih sustava i tradicija država članica. Takvo područje podrazumijeva nepostojanje nadzora unutarnjih granica, kao i zajedničku politiku azila, useljavanja i nadzora vanjskih granica, na temelju načela solidarnosti i pravedne podjele odgovornosti među državama članicama, među ostalim njegovih financijskih posljedica. Europska unija nastoji zajamčiti visoku razinu sigurnosti mjerama za sprečavanje i suzbijanje teškog i organiziranog kriminala, rasizma i ksenofobije, kao i terorizma, radikalizacije i nasilnog ekstremizma, među ostalim jačanjem prekogranične suradnje u izvršavanju zakonodavstva i pravosudne suradnje, ne utječući pritom na izvršavanje odgovornosti država članica u pogledu očuvanja javnog poretka, a posebno poštujući njihovu odgovornost za zaštitu unutarnje sigurnosti.

U tom će kontekstu sljedeće strateške smjernice za zakonodavno i operativno planiranje usmjeravati rad u području slobode, sigurnosti i pravde u predstojećim godinama:

1. U posljednjem zakonodavnom ciklusu mnogo je toga učinjeno kako bi se oblikovale politike kojima se osigurava funkcioniranje područja slobode, sigurnosti i pravde. Napori bi sada uglavnom trebali biti usmjereni na dosljednu i učinkovitu provedbu donesenog zakonodavstva i mjera politike koji su već na snazi, uz potpunu suradnju svih relevantnih dionika, pri čemu se održava visoka razina uzajamnog povjerenja. EU će istodobno i dalje imati viziju usmjerenu na budućnost kako bi se pristupilo rješavanju aktualnih i budućih izazova, čime se osiguravaju spremnost i prilagodljivost EU-a na stvarnost današnjice i sutrašnjice: geopolitičko, sigurnosno, migracijsko, tehnološko i gospodarsko okruženje koje se brzo mijenja.
2. Bit će ključno osigurati da se provedba, buduće ambicije i povećane obveze država članica podupiru fondovima EU-a. Kako je razvidno u Strateškom programu za razdoblje 2024. – 2029. i ne dovodeći u pitanje buduće pregovore, sljedeći višegodišnji financijski okvir Unije morat će odražavati te prioritete i osigurati da proračun EU-a bude spreman za budućnost i da se na europske izazove daju europski odgovori.
3. Potrebno je naglasiti važnost slobodnog kretanja osoba, kao jedne od četiriju sloboda. Dobro funkcioniranje schengenskog područja pitanje je od zajedničkog interesa u okviru kojeg će sva djelovanja biti usmjerena na slobodu i sigurnost naših građana. EU će jamčiti visoku razinu sigurnosti, posebno nadzorom vanjskih granica, ali i suradnjom tijela država članica nadležnih za sigurnost i migracije. Potrebno je podsjetiti na važnost pravilnog funkcioniranja schengenskog područja, u skladu s revidiranim Zakonikom o schengenskim granicama. Ponovno uvođenje nadzora unutarnjih granica i dalje je privremena krajnja mjera koja je nužna i razmjerna utvrđenoj prijetnji i koja državama članicama omogućuje zaštitu unutarnje sigurnosti u skladu sa schengenskom pravnom stečevinom.

4. Kako bi se osiguralo djelotvorno i učinkovito funkcioniranje područja bez nadzora unutarnjih granica, kao i njegovo jedinstvo i dosljednost kao temeljni element područja slobode, sigurnosti i pravde, Vijeće bi, u bliskoj suradnji s drugim institucijama i relevantnim agencijama, trebalo nastaviti jačati upravljanje schengenskim područjem, kao i razvoj i provedbu njegova regulatornog okvira, uzimajući u potpunosti u obzir protokole u području pravosuđa i unutarnjih poslova te ulogu Schengenskog vijeća, kao i specifična stajališta zemalja pridruženih schengenskom području u tim protokolima. Nadalje, potrebno je usredotočiti se na strateški usmjerenije rasprave, uključujući operativno praćenje utvrđenih nedostataka.
5. Europsko integrirano upravljanje granicama od ključne je važnosti za osiguravanje potpuno funkcionalnog schengenskog područja, među ostalim suzbijanjem nezakonitih prelazaka granice i nedopuštenih kretanja među državama članicama te suzbijanjem i sprečavanjem zlouporaba. Države članice odlučuju o tome tko ulazi u Europu, a ne krijumčari ili neprijateljski vanjski akteri, a Unija mora mobilizirati sve instrumente koji su joj na raspolaganju kako bi poduprla države članice u njihovoj primarnoj odgovornosti za zaštitu vanjskih granica i jamčenje sigurnosti. U tu je svrhu ključno upravljati jednim od najmodernijih i najučinkovitijih sustava upravljanja vanjskim granicama na svijetu te ga dodatno poboljšati. Trebalo bi ostvariti napredak u razvoju zajedničkih minimalnih standarda za zaštitu državne granice.
6. Interoperabilnošću se potiče uzajamna razmjena informacija i znatno doprinosi sprečavanju, otkrivanju, istrazi i kaznenom progonu terorizma i teških kaznenih djela. Europska unija i dalje je predana upravljanju sustavima upravljanja vanjskim granicama, kao i decentraliziranim sustavima za razmjenu informacija u području izvršavanja zakonodavstva, koji će postati još snažniji postupnim puštanjem u rad različitih komponenti potpuno interoperabilne informatičke arhitekture, i njihovu daljnjem poboljšanju, u skladu s temeljnim pravima, a posebno zaštitom osobnih podataka.

7. Istodobno će strateški usmjerenija upotreba vizne politike Unije doprinijeti otpornosti schengenskog područja, posebno kako bi se spriječila zlouporaba viznog režima EU-a i na odgovarajući način iskoristio utjecaj EU-a u odnosu na treće zemlje. U tu bi svrhu trebalo razviti novu strategiju za viznu politiku EU-a te se Komisija poziva da radi na njezinu razvoju u bliskoj suradnji s državama članicama.
8. Europska unija mora ostati predana razbijanju poslovnog modela trgovaca ljudima i krijumčarskih mreža i rješavanju s njima povezanih izazova te temeljnih uzroka nezakonitih migracija kako bi se spriječilo da ljudi kreću na opasna putovanja. U tu će svrhu Europska unija i dalje pomno pratiti sve migracijske rute u Europsku uniju i iz nje služeći se pritom preventivnim pristupom. Nastavit će razvijati ambiciozna i trajna sveobuhvatna partnerstva sa zemljama podrijetla i tranzita na uzajamno koristan način, uključujući granična i sigurnosna partnerstva s našim susjedima i zemljama na globalnoj razini, koja će obuhvaćati borbu protiv krijumčarenja migranata, kao i zakonite putove u skladu s nacionalnim nadležnostima i uzajamnim potrebama trećih zemalja i država članica. Komisija se poziva da se savjetuje s Vijećem i državama članicama o različitim idejama za stratešku optimizaciju, razvoj i provedbu takvih partnerstava.
9. Istodobno će se razmotriti novi načini sprečavanja i suzbijanja nezakonitih migracija, u skladu s međunarodnim pravom, uz istodobno osiguravanje održivih rješenja i bez stvaranja novih migracijskih ruta ili dodatnog pritiska. Oslanjajući se na pristup koji se temelji na rutama, potrebno je osmisliti i provesti zajedničke napore s Međunarodnom organizacijom za migracije, UNHCR-om i drugim relevantnim dionicima kako bi se ojačali odgovori na mješovita kretanja i osigurala uspostava učinkovitih nacionalnih sustava za azil i migracija u okviru pristupa na svim razinama rute. Komisija se potiče da aktivno surađuje s državama članicama u tim pitanjima kako bi se olakšala njihova provedba i, prema potrebi, predlagale inicijative.

10. Suočene s novim vrstama prijetnji, kao što je instrumentalizacija migranata, i neprijateljskim akterima na vanjskim granicama EU-a, države članice moraju moći učinkovito suzbiti takve aktivnosti i zajamčiti stabilnost i sigurnost Unije. Stoga će Unija pronaći zajednička rješenja za jačanje pravnog okvira EU-a za rješavanje tih prijetnji i sigurnosnih izazova koji utječu na upravljanje azilom i granicama. Europska unija odlučna je suzbiti hibridne napade Rusije i Bjelorusa na svojim vanjskim granicama. Njima ili bilo kojoj drugoj neprijateljski nastrojenoj trećoj zemlji ne može se dopustiti da zlorabe naše vrijednosti, uključujući pravo na azil, i da podrivaju naše demokracije.
11. S obzirom na novi zakonodavni okvir o azilu, migracijama i Schengenu, početak zakonodavnog ciklusa u razdoblju 2024. – 2029. bit će obilježen i usmjerenosti na učinkovitu provedbu donesenog zakonodavstva EU-a, posebno reformiranog zajedničkog europskog sustava azila i revidirane schengenske pravne stečevine, kao i na primjenu postojećeg zakonodavstva. Istodobno, Europska unija i njezine države članice moraju osigurati stvaran povratak osoba koje nemaju pravo boravka. U tu će se svrhu razviti i provesti odlučniji i sveobuhvatniji pristup vraćanju, i to hitnim unapređenjem našeg pravnog okvira i naših kapaciteta, u kombinaciji s upotrebom unutarnjih i vanjskih instrumenata koji su nam na raspolaganju. Uspješna politika vraćanja temeljni je stup sveobuhvatnog i vjerodostojnog sustava azila i migracija EU-a.
12. Sve nove mjere za rješavanje migracijskih izazova moraju se razviti i provesti u potpunosti u skladu s primjenjivim pravom EU-a i Poveljom o temeljnim pravima, uključujući načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, kao i s međunarodnim pravnim obvezama, te se njima moraju poštovati odgovornosti država članica u pogledu očuvanja javnog poretka i zaštite unutarnje sigurnosti u skladu s Ugovorima.

13. Dobro upravljanje migracijskim sustavom ključno je za učinkovito sprečavanje nezakonitih migracija. U tu bi svrhu, uz potpuno poštovanje nacionalnih nadležnosti, trebalo nastaviti ulagati napore u sigurne i zakonite putove koji su ključni za uređene i regularne migracije.
14. Europska unija i dalje je predana pružanju potpore osobama koje bježe od ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine u Europsku uniju i spremna je osigurati potrebnu pravnu sigurnost kako bi se nastavilo s upravljanjem situacijom dok god to bude potrebno. U tom pogledu, u duhu solidarnosti, EU će uzeti u obzir potrebe za zaštitom i kapacitete svih država članica te stanje u njima.
15. Teški i organizirani kriminal, uključujući nezakonitu trgovinu drogom, ugrožava funkcioniranje područja slobode, sigurnosti i pravde te ugrožava sigurnost građana i narušava vladavinu prava. Političke inicijative trebale bi dovesti do promjene perspektiva, pri čemu bi naponi u borbi protiv organiziranoga kriminala trebali biti vođeni legitimnim interesom žrtava i društva za zaštitu od kriminala. Kako bi se učinkovito suzbio teški i organizirani kriminal, važno je kriminalnim skupinama uskratiti resurse, prekinuti nezakonite financijske tokove i suzbiti kriminalne aktivnosti u zatvorima. Društvo bismo trebali učiniti otpornijim na organizirani kriminal promicanjem javno-privatnih partnerstava, kao što je Europski savez luka, kako bi logistička središta postala otpornija. Osim toga, trebali bismo promicati administrativni pristup, posebno kako bi se spriječila infiltracija u zakonito gospodarstvo i spriječilo kriminalne organizacije da novače maloljetnike i osobe u ranjivom položaju. Omogućivanje tijelima za izvršavanje zakonodavstva da učinkovito upotrebljavaju umjetnu inteligenciju u skladu s temeljnim pravima, među ostalim za analizu velikih količina podataka, moglo bi doprinijeti sprečavanju i borbi protiv kriminala te bi to omogućivanje trebalo dodatno ispitati. Nadalje, ključno je da Europska multidisciplinarna platforma za borbu protiv kaznenih djela (EMPACT) ostane temelj operativnog djelovanja EU-a u borbi protiv organiziranoga kriminala i da nastavi primati resurse. Strategije i instrumenti za sprečavanje kriminala, kao što su Europska mreža za sprečavanje kriminala (EUCPN) i Europska mreža za administrativni pristup (ENAA), trebali bi biti sastavni dio napora EU-a u borbi protiv kriminala.

16. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti borbi protiv korupcije i promicanju integriteta u okviru općeg pristupa EU-a koji obuhvaća djelovanja u rasponu od sprečavanja i analize do suzbijanja korupcije, s naglaskom na jačanju transparentnosti i integriteta institucija EU-a i država članica u javnom i privatnom sektoru.
17. Europol i Eurojust i dalje će imati ključnu ulogu u borbi protiv prekograničnog organiziranog kriminala tako što će doprinositi osiguravanju potpore za rad svih relevantnih pravosudnih tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva. S obzirom na posljedice kriminalnih organizacija i kriminalnih aktivnosti koje sežu daleko izvan EU-a, ključno je dodatno poboljšati suradnju u izvršavanju zakonodavstva i pravosudnu suradnju s trećim zemljama na razini EU-a i država članica.
18. Kako bi se ublažile moguće posljedice ničim izazvanog i neopravdanog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine na unutarnju sigurnost, strukturirani dijalog o unutarnjoj sigurnosti između EU-a i Ukrajine pokazao se korisnim te bi trebalo nastaviti s djelovanjima koja su uspostavljena.
19. Borba protiv kriminala na internetu i izvan njega u središtu je zaštite unutarnje sigurnosti EU-a i dovela je do niza presuda Suda. U tom bi pogledu rezultat rada Skupine na visokoj razini za pristup podacima za učinkovito izvršavanje zakonodavstva i njezine preporuke trebali biti temelj za politički i praktični budući smjer europske vizije učinkovitog pristupa podacima za potrebe izvršavanja zakonodavstva. U tu se svrhu Komisija poziva da izradi plan za provedbu preporuka.

20. Europska unija zauzet će čvršći pristup sprečavanju i suzbijanju terorizma, radikalizacije, dezinformacija, nasilnog ekstremizma i antidemokratskih tendencija na internetu i izvan njega te će štiti svoje zajedničke vrijednosti i europski način života. Nastavit ćemo se boriti protiv financiranja terorizma u svim njegovim oblicima te ćemo nastojati ograničiti pristup financijskim sredstvima i ojačati razmjenu informacija. Kako bi se podržao naš čvrst pristup, pravi je trenutak za izradu nove agende za borbu protiv terorizma koja bi obuhvaćala širok raspon politika i djelovanja osmišljenih za rješavanje novih i trajnih izazova te jačanje kolektivne sigurnosti i otpornosti EU-a. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti žrtvama terorizma. Osim toga, Europska unija poticat će suradnju među državama članicama, kao i međunarodnu suradnju u tom području. Od ključne će važnosti biti borba protiv hibridnih prijetnji vanjskih aktera, inozemnog upletanja i manipuliranja informacijama te borba protiv dezinformacija, pogrešnih informacija i svih oblika mržnje.
21. Europska unija podupirat će države članice u borbi protiv rasizma i antisemitizma te u njegovanju židovskog načina života.
22. Posljednjih se godina Europska unija suočava sa sve većim brojem izazova koji proizlaze iz međusektorskih i prekograničnih kriza, uključujući prirodne katastrofe velikih razmjera i katastrofe uzrokovane ljudskim djelovanjem, kao i sukobe koji su se pojavili u blizini njezinih vanjskih granica. Klimatske promjene i promjene u sigurnosnom okruženju u Europi i svijetu otežavaju i nastavit će otežavati mnoge od tih izazova. Stoga bi trebalo pokrenuti inicijative u području pravosuđa i unutarnjih poslova kako bi se doprinijelo jačanju pripravnosti i odgovora na krizu na razini EU-a uz pristup kojim se obuhvaćaju sve opasnosti i cijelo društvo, u skladu s načelom supsidijarnosti i uz potpuno poštovanje nadležnosti država članica. Te bi inicijative trebale doprinijeti daljnjem jačanju civilne zaštite kako bi se povećala sigurnost naših građana od katastrofa uzrokovanih ljudskim djelovanjem i prirodnih katastrofa. Kako bi se postigla viša razina otpornosti, potrebni su bliža suradnja, razmjena dobrih praksi i resursa EU-a i država članica.

23. Institucije EU-a i države članice imaju zajedničku odgovornost za promicanje i zaštitu vladavine prava u okviru prava EU-a, što je ključno i nužno za učinkovito prevladavanje izazova s kojima se Unija suočava, među ostalim u području slobode, sigurnosti i pravde. Stoga se obvezujemo na zajedničke napore u očuvanju vladavine prava u EU-u korištenjem svih dostupnih alata u skladu s Ugovorima.
24. Uz redoviti dijalog Vijeća o vladavini prava u okviru Vijeća za opće poslove i ne dovodeći u pitanje njegovu horizontalnu ulogu i odgovornosti, ministri pravosuđa nastavit će održavati posebne tematske rasprave o pitanjima povezanim s vladavinom prava koja su u njihovoj nadležnosti i koja su istaknuta u godišnjem izvješću Komisije o vladavini prava. Takve rasprave dopunjuju godišnji dijalog Vijeća o vladavini prava te će pomoći u razmjeni najboljih praksi i utvrđivanju pitanja koja zaslužuju pozornost i zahtijevaju djelovanje, prema potrebi i u skladu s Ugovorima, kako bi se, među ostalim, osigurali pristup pravosuđu pred neovisnim sudovima, pravna sigurnost i pravosudni sustavi usmjereni na ljude. Time će se dodatno ojačati uzajamno povjerenje koje je temelj za razvoj politika u području pravosuđa i unutarnjih poslova koje se oslanjaju na načelo uzajamnog priznavanja.
25. Osim osiguravanja poštovanja vladavine prava, ključno je osigurati i održati poštovanje Povelje o temeljnim pravima u svim relevantnim područjima rada. Stoga bi u okviru pravosudnih politika trebalo osmisliti i provesti mjere za zaštitu temeljnih prava, uključujući pravo na jednakost i nediskriminaciju, uzimajući u obzir relevantno stručno znanje i rad Agencije za temeljna prava.

26. Pravosudna suradnja diljem EU-a ključni je cilj u području slobode, sigurnosti i pravde. Neometano funkcioniranje područja pravosuđa od presudne je važnosti, a uzajamno priznavanje presuda i sudskih odluka diljem EU-a, koje se temelji na uzajamnom povjerenju u nacionalne sustave, i dalje je osnova pravosudne suradnje i u konačnici služi zaštiti temeljnih prava. Istodobno, poštovanje različitih pravnih sustava i tradicija država članica ključno je načelo koje se primjenjuje na cjelokupno zakonodavstvo u području pravosuđa.
27. Kako bi se poduprli ti naponi i uz potpuno poštovanje nadležnosti država članica u pogledu organizacije njihovih pravosudnih sustava, strategija za e-pravosuđe za razdoblje 2024. – 2028. trebala bi dati smjernice za aktualnu digitalnu transformaciju u području pravosuđa u cijeloj Europskoj uniji. Istodobno je potrebno zajedničko promišljanje o upotrebi umjetne inteligencije u pravosuđu, kojim se uzima u obzir Akt o umjetnoj inteligenciji.
28. S digitalizacijom, tj. integracijom tehnologije u pravni sustav, mijenjaju se pravosuđe i pravosudna suradnja. Digitalnim razvojem koji je u tijeku trebalo bi nastojati poboljšati pristup pravosuđu, povećati djelotvornost i učinkovitost pravosudnog sustava, podupirati pravosudne stručnjake u njihovu radu i bliže se povezati s građanima, čime bi se u konačnici svima pružile poboljšane pravosudne usluge. U tom pogledu upotreba umjetne inteligencije u pravosudnim sustavima ima golem potencijal za daljnje olakšavanje i poboljšanje pristupa pravosuđu za sve u cijelom EU-u. Međutim, alati umjetne inteligencije moraju se upotrebljavati s oprezom, u skladu s pristupom koji se bazira na temeljnim pravima i riziku te osiguravajući da korisnici ne budu preopterećeni. Mora se osigurati da se umjetna inteligencija razvija i upotrebljava na uključiv, održiv i antropocentričan način kojim se poštuje privatnost. Umjetna inteligencija može pomoći u donošenju odluka sudaca, ali ga ne bi trebala zamijeniti: konačno donošenje odluka mora i dalje biti aktivnost koju obavljaju ljudi.
29. U tom je pogledu zaštita podataka ključna za osiguravanje prava pojedinaca, među ostalim podupiranjem nadzornih tijela na razini EU-a i na nacionalnoj razini.

30. Ključno je da institucije EU-a sudjeluju u strukturiranom i sveobuhvatnom zajedničkom promišljanju o svim aspektima kaznenog i građanskog prava EU-a, među ostalim o jačanju unutarnje dosljednosti u tim područjima i njihovoj usklađenosti s usko povezanim instrumentima. Naponi bi se prvenstveno trebali usmjeriti na potpunu provedbu postojeće pravne stečevine, a nove inicijative trebale bi se temeljiti na dokazima koji jasno pokazuju njihovu dodanu vrijednost.
31. Dugogodišnja i temeljita suradnja u području građanskog prava, sa sveobuhvatnim skupom pravnih instrumenata, čini EU jedinstvenim zajedničkim pravnim područjem. Pravno područje koje dobro funkcionira, uključujući snažan i djelotvoran pravni okvir te pravedne i pouzdane postupke, ključno je sredstvo EU-a u zaštiti prava pojedinaca i osiguravanju konkurentnosti. Za olakšavanje pristupa pravosuđu, s posebnim naglaskom na najranjivijim skupinama, potrebni su stalni naponi.
32. Poticanje gospodarske konkurentnosti, jačanje unije tržišta kapitala i doprinos razvoju okruženja pogodnog za poslovanje poduzeća u EU-u osnova su za osiguravanje gospodarskog rasta i blagostanja. Pravosudna suradnja u građanskim stvarima ključni je pokretač u tom pogledu. Za to je potrebno, među ostalim, poboljšati pravnu sigurnost i predvidljivo pravno okruženje te omogućiti bolji pristup informacijama. Prednost bi trebalo dati i ispravnoj i djelotvornoj provedbi i izvršenju postojećeg zakonodavstva Unije te temeljitoj evaluaciji njegove primjene i funkcioniranja, uzimajući u obzir i pitanja konkurentnosti. Sve nove zakonodavne inicijative moraju se temeljiti na dokazima o jasnoj dodanoj vrijednosti i praktičnim potrebama građana i poduzeća, među ostalim smanjenjem administrativnog opterećenja za poduzeća i pojednostavljenjem relevantnog pravnog okvira.

33. U području kaznenog prava EU-a pravosudni odgovor na organizirani i osobito teški kriminal, uključujući borbu protiv korupcije, trebao bi ostati prioritet. Isto tako, posebnu pozornost trebalo bi i dalje posvećivati suzbijanju zločina iz mržnje i govora mržnje, potpori i zaštiti žrtava kaznenih djela te daljnjem radu na zadržavanju podataka. Poseban naglasak trebao bi biti na poboljšanju djelotvornosti instrumenata za uzajamno priznavanje, među ostalim Europskog istražnog naloga i instrumenata za naloge za zamrzavanje i oduzimanje. Kako bi se postigli ti ciljevi, buduće inicijative, ako je to relevantno i potrebno, trebale bi se temeljiti na rezultatima strukturiranog i sveobuhvatnog promišljanja, radu skupine na visokoj razini za pristup podacima, krugovima uzajamnih evaluacija i procjenama učinka. Vijeće će u suradnji s drugim institucijama EU-a nastaviti s aktualnim razmatranjem budućnosti kaznenog prava EU-a.
34. Organizirani kriminal pitanje je koje se odnosi na cijeli kaznenopravni lanac. Kako bi se borila protiv kriminalnih mreža i njihovih poslovnih modela diljem EU-a i izvan njega, nadležna tijela također moraju ojačati svoju suradnju kako bi se osiguralo odgovarajuće daljnje postupanje. Budući da većina najopasnijih kriminalnih mreža ima doseg izvan EU-a, pravosudna suradnja s trećim zemljama ključna je za olakšavanje kaznenog progona i privođenje članova kriminalnih mreža pravdi.
35. Države članice i Komisija i dalje će biti predane Europskoj pravosudnoj mreži u građanskim i trgovačkim stvarima i Europskoj pravosudnoj mreži u kaznenim stvarima, kao i drugim relevantnim mrežama usmjerenima na produbljivanje pravosudne suradnje, te će dodatno analizirati kako najbolje iskoristiti te mreže.
36. U promjenjivom globalnom političkom okruženju dosljedna vanjska dimenzija područja slobode, sigurnosti i pravde od ključne je važnosti. U tu bi svrhu EU trebao nastaviti ulagati napore u produbljivanje pravosudne suradnje s trećim zemljama u građanskim i kaznenim stvarima.

37. Ničim izazvan i neopravdan agresivni rat Rusije protiv Ukrajine potvrdio je potrebu za učinkovitim pravnim i operativnim odgovorima u borbi protiv nekažnjavanja zločina agresije i drugih najtežih kaznenih djela u skladu s međunarodnim pravom. EU će stoga i dalje biti predan podupiranju koordinacije i suradnje među svim nadležnim tijelima na međunarodnoj i nacionalnoj razini kako bi uspješnim istragama i kaznenim progonom tih kaznenih djela osobe odgovorne za najteža međunarodna kaznena djela za njih snosila punu odgovornost.
38. Agencije EU-a u području pravosuđa i unutarnjih poslova imaju ključnu ulogu u ostvarivanju ciljeva utvrđenih u strateškim smjernicama. Kako bi se potaknula potpora koju pružaju državama članicama, one moraju biti potpuno operativne i djelotvorne za ispunjavanje svojih zadaća dopunjavanjem, ali ne i zamjenom aktivnosti, među ostalim u vanjskoj dimenziji, i ovlasti tijela država članica. Svakom budućom revizijom njihovih mandata trebalo bi u potpunosti poštovati potpunu ulogu dodijeljenu agencijama, uskladiti se s utvrđenim potrebama na terenu i procijeniti izvedivost potencijalnih novih zadaća. Ured europskog javnog tužitelja, kao neovisno tijelo Europske unije, također mora biti potpuno operativan i djelotvoran u zaštiti financijskih interesa Europske unije, u skladu s Ugovorima. Potrebno je uložiti napore kako bi se potaknula bliža suradnja agencija, tijela i država članica te kako bi se osiguralo da se njihovo stručno znanje uzima u obzir od ranih faza donošenja politika.

39. Dobre institucionalne metode rada bit će ključne za osiguravanje učinkovitosti zakonodavnog postupka i podupiranje strateških smjernica za zakonodavno i operativno planiranje u području slobode, sigurnosti i pravde u nadolazećim godinama. U tu svrhu i uz potpuno poštovanje ovlasti institucija EU-a:

- institucije EU-a pozivaju se da posebnu pozornost posvete usklađenosti i dosljednosti budućih inicijativa u području pravosuđa i unutarnjih poslova u svim fazama zakonodavnog postupka;
- ključno je da zakonodavne inicijative izvan područja PUP-a koje imaju znatan učinak na unutarnju sigurnost, upotrebljavaju koncepte ili utječu na instrumente koji se uglavnom odnose na područje suradnje u vezi s pravosuđem i unutarnjim poslovima budu predmet pojačane koordinacije već u pripremnoj fazi;
- od presudne je važnosti da su svi novi zakonodavni prijedlozi i inicijative u području pravosuđa i unutarnjih poslova utemeljeni na dokazima i potkrijepljeni smislenim procjenama učinka, koji pokazuju njihovu dodanu vrijednost i uzimaju u obzir supsidijarnost, proporcionalnost i učinke na različite pravne sustave i tradicije država članica, kao i financijske posljedice na nacionalnoj razini. Treba izričito uzeti u obzir načelo da nacionalna sigurnost ostaje isključiva odgovornost svake države članice. Potrebno je daljnje djelovanje kako bi se osiguralo da se učinak na unutarnju sigurnost, posebno na tijela za izvršavanje zakonodavstva i pravosudna tijela, te na temeljna prava građana i ranjivih osoba temeljito procijeni te će biti potrebni stalni naponi kako bi se osiguralo da sigurnost i poštovanje temeljnih prava budu na odgovarajući način uključeni u razne politike EU-a, čime bi se osiguralo da se ti ciljevi sveobuhvatno potiču kao sastavni dio svih političkih inicijativa u području slobode, sigurnosti i pravde;

- kako bi se osiguralo da se zakonodavnim prijedlozima poštuje sustav dodjele nadležnosti utvrđen u Ugovorima te da se stoga u zakonodavnom postupku u potpunosti uzmu u obzir posebnosti područja pravosuđa i unutarnjih poslova, sve institucije trebale bi osigurati primjenu odgovarajućih pravnih osnova;
- od ključne će važnosti biti održavanje i jačanje usklađenosti i dosljednosti različitih područja politika u okviru pravosuđa i unutarnjih poslova, uz istodobno očuvanje ostvarenja i jedinstva područja slobode, sigurnosti i pravde, kao i usklađenosti schengenske pravne stečevine, prema potrebi u bliskoj suradnji sa zemljama pridruženima schengenskom području.

*

Institucije i države članice EU-a pozivaju se da osiguraju odgovarajuće zakonodavno i operativno daljnje postupanje na temelju ovih smjernica.
